

Русија је спремна да настави са имплементацијом пројекта сличних „Северном току 2” са другим земљама, изјавио је 4. јуна шеф Кремља Владимир Путин на пленарном заседању Међународног економског форума у Санкт Петербургу. „Очекујемо да логика међусобних бенефита неизбежно стекне предност над различитим врстама вештачких баријера у текућој политичкој ситуацији. Од екстремног је значаја да се одрже и ојачају пословне везе међу државама”, додао је Путин након неочекиване објаве у Санкт Петербургу да је први од укупно два цевовода „Северног тока 2” технички постављен.

Које је све „друге земље” Путин могао имати на уму, ако се зна да сибирски гас већ увелико тече према Европи и Кини?

Дванаест дана после загонетне поруке из Санкт Петербурга амерички председник Џозеф Бајден и руски лидер Владимир Путин, састају се, према најавама, данас у Женеви.

Тренутни односи Америке и Русије на најнижој су тачки од пада Совјетског Савеза 1991. године, можда чак и од последњих година мандата Михаила Горбачова, оцењено је недавно на међународном округлом столу америчког Универзитета Станфорд. У

међувремену, и Бајден и Путин, сваки на свој начин, најављују спремност за међусобне „стабилне и предвидиве односе”. Бројни посматрачи муку муче ових дана да разазнају теме евентуалног додира Америке и Русије данас.

Осврт на географске карте и историју указује на једну могућност: на природни руско-амерички амфитеатар у Беринговом пролазу, осамдесетак километара испод Арктичког круга.

Наиме, усред релативно топлих и плитких вода Беринговог пролаза, просечне дубине око 55 метара, налазе се два острва: Велики Диомед (у саставу Русије) и Мали Диомед (територија САД) међусобно удаљена 3,8 километара. Мало је знано да амерички градитељи с погледом у далеку будућност већ деценијама вагају изградњу двокраког моста од рта Принц од Велса на Аљасци до руског града Уелена, с тунелом преко Великог Диомеда.

Много пре њих, руско-америчка телеграфска компанија покушала је још 1864. године да успостави комуникациону мрежу Сан Франциско – Москва преко Беринговог пролаза. На ову визију надовезала се пред крај 19. века група титана америчког бизниса и политичких визионара планом изградње „Космополитен железнице”, која је требало да опаше свет. Потом је инжењер Џозеф Штраус, пројектант моста Голден гејт у Сан Франциску, предложио изградњу железничке везе између Аљаске и Сибира. Почетком 20. века (1904. године) синдикат америчких железничких магната заговарао је изградњу пружног тунела од рта Принц од Велса на Аљасци до Иркутска, преко рта Дежњов. Руски цар Николај Други одобрио је 1905. године изградњу тунела. Избор железничке руте, прихватљив тада за обе стране, никако није био случајан. Између рта Дежњов и рта Принц од Велса, Берингов пролаз је најужи: удаљеност између Русије и Америке на том месту износи само 55 миља (89 километара).

Револуције и глобална крвопролића у 20. веку зауставили су градњу ових спона. За време хладног рата, руско-америчка граница између Великог Диомеда и Малог Диомеда била је проглашена за „Ледену завесу”.

Нови век донео је извесни помак. Владимир Путин, тада премијер Русије, одобрио је 2008. године план за изградњу железничке пруге до Беринговог пролаза у оквиру развојних планова Москве до 2030. године. Средином прошле деценије путна мрежа Аљаске продужена је на запад до места Танана (1.110 километара од Беринговог

пролаза).

Простор за директан нови саобраћајни, пословни, а можда и енергетски додир Русије и Америке огромних могућности за сарадњу у 21. веку, нацртан је, можда, на географској карти Беринговог пролаза.

Тања Вујић

(Политика)